

Štev. 7.

Leto 5.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Delav.
zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.**Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.**

Prva doba boja.

Delavstvo bo vztrajalo v boju za socialno zakonodajo do konca!

Ko je bil pred vojno v Srbiji predložen prvi socialni zakon, zakon o obratih, je trajala njega izdelava in boj zanj nekaj let. Prvi načrti so bili izdelani po inicijativi delodajalskih organizacij in po delodajalskih razumevanjih. Zato je bilo povsem naravno, da so se delavske organizacije, ki so tudi sicer zbudile v javnosti misel na novi zakon o obratih v predvojni Srbiji, morale prva leta boriti proti izdelanemu novemu načrtu zakona. In v tem boju proti delodajalski reakciji se je končno prišlo do prvega socialnega zakona v Srbiji, s katerim se je moglo biti za tisto dobo popolnoma zadovoljno. To navajamo, da se učimo iz izkušenj.

Ni se nam treba čuditi, če je danes zopet postavljeno na dnevni red vprašanje izdelave naše socialne zakonodaje; prva doba našega boja naj postane s tem brez uspeha. Ob vsaki priliki je predvsem treba odbiti nazadnjaške zahteve delodajalcev in samo iz tega boja je mogoče, da se rodi nekaj pozitivnega, nekaj, kar znači socialni napredek naše družbe. Zaraditega tudi ni bilo mogoče, da pridemo z nekim maksimalnim programom delavskih zahtev ter potem vse prepustimo odgovornim, da sklenejo zakone. Pustili smo inicijativo delodajalskim organizacijam. **Nadejale so se, da bo ostalo vse delovanje okoli revizije socialne zakonodaje zavito v tajnost** ter da se more izvesti gladko in brzo. Toda v tem so se jako prevarali naši delodajalci. Mi smo se potrudili, da se z njihovimi zahtevami seznanimo najširša javnost. Seznanili smo z njihovimi zahtevami v prvi vrsti delavstvo. **In takrat je nastopil čas za našo akcijo. Treba je bilo pokazati vsej javnosti, kako ogromne važnosti je socialna zakonodaja za gospodarsko življenje in za miren razvoj družabnega življenja.** Treba je bilo pokazati, da se je dosedanja zakonodaja globoko ukoreninila v gospodarstvu in v družabnih slojih ter da bi bilo katastrofalno, če bi hoteli rušiti to, kar se je zraslo z narodovim življenjem in je postalo njega sestavni del. Boj more iti samo okoli tega, kar se še ne izvaja in mi odločno zahtevamo, da se izvaja vsa socialna zakonodaja.

Na tem prvem predhodnem vprašanju, to lahko svobodno trdimo, so naši napori popolnoma uspeli. Ne bo in ne more biti nobene revizije za našim hrbtom in na hitro. Pričelo se je uvidevati, da je socialna zakonodaja za vse naše družabno in državno življenje tako važna, da se mora o njej jako dolgo in jako temeljito razmišljati, če je kaj treba na njej izpreminjati. Enako morajo biti tudi vse izpremembe predmet obsežnih posvetovanj z vsemi, ki so na tej zakonodaji interesirani. Na tak način je uspelo, da se je rešilo socialno zakonodajo pred propadom ter zagotovilo, da se bo obravnavala nadalje po pravilni metodi. To je prvi in veliki uspehi naših dosedanjih naporov.

Toda imamo še en uspeh. Ta uspeh je v tem, da je danes vsakomur jasno, in je jasno tudi delodajalskim organizacijam, da njih predlogi ne morejo tvoriti podlage za resne razgovore glede revizije socialne zakonodaje. Njih predlogi pomenijo porušenje osnov dosedanje socialne zakonodaje. Za take predloge delav-

ci ne morejo imeti nikakršnega drugega odgovora kakor **odločno odklanjanje**. Zaman se delodajalske organizacije trudijo, da svojim predlogom s tolmačenjem svojih dobrih namenov dajo nekoliko blažji značaj. Nikakršna tolmačenja tu ne morejo pomagati. Te predloge je treba že v načelu kot nemogoče zavrniti. **Temeljni sedanje zakonodaje morajo ostati neizpremenjeni.** Mogoča je samo nadaljna izgradnja glede prilagovanja na podlagi dobljene izkušnje. Šele tedaj, ko delodajalske organizacije jasno in končno umaknejo svoje zahteve po korenitih reformah

v smislu poslabšanja, je mogoč z njimi resen razgovor. Tedaj bomo prišli tudi mi s pozitivnimi predlogi. Za danes gredo naši napori še vedno v istem pravcu, to je, da **zabranimo poslabšanje socialne zakonodaje**, ki jo delodajalci zahtevajo.

Mi nismo prav nič krivi, da smo morali razviti te nepotrebne borbe, čeprav nam ne škodujejo, ker razvijajo silo in dvigajo moralo ter duha delavskega strokovnega gibanja. **Usilili so nam borbe delodajalske organizacije in naša dolžnost pa je, da vztrajamo v borbah, odločno in do konca.**

Dr. Živko Topalović.

Naše intervencije.

Za delavske pravice.

Glavna delavska zaupnika sodr. Terškian Aleksander in Repanšek Jakob sta dne 14. aprila 1930 predložila g. direktorju dr. Borko-tu v zadevi **izplačila diferenc, izplačevanja hranarine prvega v mesecu ter regulacije urnih plač** sledečo vlogo:

Gospodu direktorju direkcije drž. žel.

Ljubljana.

Podpisani delavski zaupniki se obračamo do Vas, gospod direktor, s prošnjo, da bi, upoštevajoč težki položaj, v katerem se delavstvo nahaja, odredili, da se na račun delavstvu pripadajočih diferenc iz l. 1923 izplača akontacija za velikonočne praznike v izmeri vsaj 50%, katera naj se obračuna povodom nakazila posebnega kredita za izplačilo diferenc.

Istotako se obračamo do Vas s prošnjo, da bi odredili, da se začne izvajati sklep oblastnega upravnega odbora bolniške blagajne v zadevi izplačila hranarine zajedno s plačo prvega v mesecu proti naknadnemu obračunu. Ta sistem je bil uveden vsa leta pred podražitvijo, ki je centralna uprava humanitarnih fondov na pritožbo glavne odnosno mestne kontrole radi pristojnosti za revizije itak odgovorila, da ta revizija ni potrebna. Gotovo Vam je znan težak položaj delavstva v slučaju bolezni, ko družina koncem meseca ne dobi nič izplačanega ter mora čakati na prejemke po 14 in več dni in v tem času se omejiti v vseh svojih potrebah, kar tudi ovira uspešno zdravljenje.

Ker je stopil s 1. aprilom 1930 v veljavo novi budžet, prosimo, gospod direktor, da bi v smislu veljavnih določb pravilnika o urnih plačah odredili zopetno ocenjevanje osobja, da se urne plače primerno povišajo, ker se je do sedaj urno plačo povišalo le v izjemnih slučajih, med tem ko se je radi pomanjkanja kreditov svoječasno izvedla splošna redukcija urnih plač. Pri tem prosimo, da bi se za Ljubljano, ki je pomaknjena v prvi draginski razred, povišala začetna plača tako za profesionaliste kot pomožne delavce, da se jih pri poviški vsaj nekoliko izednači z nastavljenici, ki so tudi dobili povišane draginske doklade.

Za izplačilo dijet vlakospremnemu osobju, če se pelje na zaslišanje.

Koncem lanskega leta je začel saobračajni oddelek praktcirati »**haje iz razlogov štedenja**«, da je vlakospremnemu osobju, ki je moralo službeno potovati v drug kraj na zaslišanje, nakazal za tako **službeno potovanje** le polovično kilometražo, med tem ko so direkcijski organi dobili **pripadajoče dijete**. Vlakospremnemu osobju je dobilo po Din 9 za dotično službeno potovanje, direkcijski organ pa Din 95, torej desetkrat več. To mora vsakemu pasti v oči, da se s tem dela očita krivica gmotno šibkejšim in da se s tem krši predpise pravilnika sporednih pridelavnosti.

Zato se je naš savez obrnil do g. direktorja s prošnjo, da to krivico popravi in odredi, da se v takem slučaju tudi vlakospremnemu osobju izplača predpisane dnevnice.

Radi bivalnice v Karlovcu.

kjer že dalje časa primanjkuje premoga ter je osobje prisiljeno hoditi po gostilnah, da si kupi toplo hrano, smo dostavili direkciji sledečo vlogo:

Gospodu direktorju državnih železnic
Ljubljana.

Podpisani savez se obrača do Vas, gospod direktor, imenom prizadetega vlakospremnega osobja s prošnjo, da bi ljubljanska direkcija nujno intervenirala pri direkciji državnih železnic v Zagrebu, da se dostavi za bivalnico v postaji Karlovec premog za kurjavo.

V bivalnici v Karlovcu sedaj že 14 dni ni nobenega premoga ter je osobje na to opozorilo g. načelnika v Karlovcu, vendar kljub temu do danes zagrebška direkcija ni dostavila premoga za bivalnico.

Ker si osobje ne more pogreti odnosno skuhati svoje jedi, prosimo, da bi ukrenili potrebne korake, da se premog sedaj čim preje dostavi in v bodoče redno dostavlja, ker se je do sedaj dostava premoga zelo neredno vršila ter je premoga že opetovano zmanjkalo.

Radi bivalnice v Zagrebu

se je poslala ljubljanski direkciji utemeljena predstavka, da se za ljubljansko osobje določi posebne sobe, v katerih bo prenočevalo le ljubljansko osobje.

Radi bivalnice v Postojni

smo intervenirali, da se dostavijo stoli in obešalniki ter popravi štedilnik.

Za uvrstitvev osobja v rezervno službo.

Da se enkrat končnoveljavno uredi dodeljevanje vlakospremnega osobja za rezervne skupine tako, da bo pravično in odgovarjalo rangi ter da ne bodo po rangi najstarejši gmotno najbolj oškodovani, se je sklenilo predložiti zahtevo, da naj se za **rezervne vlakovodje** za kritje izrednih tovornih vlakov dodeli **one vlakovodje z vsemi položenimi izpiti, ki so po rangi najmlajši** in sicer ono število, ki je po dosedanjih izkušnjah za rezervno službo potrebno. Čim kdo z izstopom za prtljažnika naredi še izpit za vlakovodjo, se ga dodeli takoj v skupino onih, ki drže rezervno, najstarejši po činu pa s tem avtomatično izpade iz rezerve in se ga po rangi dodeli na njemu pripadajoče mesto v turnus. V kolikor je mlajših večje število, kot jih postaja potrebuje za rezervno, naj se isti mesečno menjajo, da ne bodo eni preveč prizadeti na kilometraži.

Kaznovanje vlakospremnega osobja z odtegnitvijo.

Ker se pri kaznih odtegnitve od revizijske ali kake druge službe zelo neenako postopa, naj se ukine **kaznovanje za nedoločen čas** ter naj v bodoče direkcija pri izreku take kazni vedno tudi določi čas kazni.

Vežbanje vlakospremnega osobja.

To eno najbolj važnih vprašanj se od leta do leta pušča vedno bolj ob strani, kar mora imeti za posledico povečanje železniških nezgod, večje zamude vlakov ter povečanje odgovornosti za ono osobje, ki ima

že položene izpite. Stara uprava — zlasti pod južno železnico — ki ni bila pasivna, je polagala na vežbanje vsega osobja, premikalnega, kretniškega in zlasti pa **vlakospremnega največjo pažnjo**. Preje se je praktciralo tako, da se je po 4 do 6 delavcev, ki se jih je hotelo uporabiti za vlakospremno službo, dodelilo starejšemu vlakovodji najmanj za en mesec, da jih je učil predpise in praktičnega dela pri vlakih na postajah in na progi. Po enomesečnem vežbanju so šele polagali izpit pri šolskem uradniku. Na ta način so zavirači dobili vse osnovne pojme o praktični službi.

Kako pa je danes? Danes se vzame delavca iz skladišča, se ga pusti narediti največ tri vožnje brez vsakega strokovnega spremljevalca, ki bi ga podučil o njegovih dolžnostih. Skupina kot taka ima itak preveč dela pri vlakih, da bi se mogla zanimati za izvežbanje novince, ki je le pri treh vožnjah sploh neizvedljiva.

In tak zavirač naj potem vrši **samostojno službo pri težkem tovor-nem vlaku!** In če se vsled preslabe-ga zaviranja prevozi signal, dobi cela skupina disciplinsko preiskavo! Če se dela zamudo, zopet težke kazni.

S tem načinom izvežbanja je treba prenehati. Zato je naš savez poslal na gosp. direktorja utemeljeno predstavko, da naj se zopet upelje stari sistem vežbanja zaviračev, da se jim, predno se jih dodeli v skupino, vcepi temeljne pojme službe v **praksi pod nadzorstvom**, zlasti, da se jih v praksi dobro seznanijo z vsemi signali.

Strokovno izvežbanje prtljažnikov in vlakovodij.

Tudi pri teh dveh kategorijah se je v pogledu uvežbanja vse dobre stare navade opustilo. Preje se je prtljažnika, odnosno vlakovodjo, predno se ga je samostojno uporabljalo, dodelilo po en mesec starejšemu vlakovodji, da se je imel priliko v vsem praktično izvežbati. Po enem mesecu je dotični vlakovodja podal pismeno izjavo, da je sposoben za samostojno vršenje službe, nakar šele se ga je dodelilo.

Danes pa o kakem praktičnem uvežbanju ni ne duha ne sluha ter smo prepričani, da se bo »tako štedenje« v doglednem času začelo maščevati.

Smatrali smo za svojo dolžnost, da direkcijsko s posebno vlogo in tudi v časopisu opozorimo na gornje nedostanke, da se popravijo, dokler ne bo prepozno. Končno pa smatramo za potrebno, ponovno opozoriti upravo na dejstvo, da do danes še ni na razpolago strokovnih predpisov v slovenščini. Dolžnost državne prometne naprave bi bila, da poskrbi že enkrat po 10 letih za predpise v slovenskem jeziku.

Iz glavne skupščine bolniškega fonda.

(Govor s. Cerkvenika na glavni skupščini v Beogradu.)

Odločil sem se za slovenščino, ker mi vsakdanji običajni jezik nudi širše možnosti subtilnejšega izražanja, ki je baš pri oceni kakršnegakoli dela nemalo važnega značaja. Mislim, da me boste prav dobro umeli, kakor razumemo mi vas.

Pri ocenjevanju dela po navadi niso niti pri nas niti drugod merodajna pozitivna hotenja, zatorej tudi ne iskrenost. Poskušal bom biti iskren, kolikor je to sploh mogoče v današnjih razmerah, poskušal bom doseči tudi s to oceno nekaj pozitivnega — dasi, naj bom že takoj ob pričetku brezobzirno iskren, bi najraje k vsemu molčal, ker so — tako nam svedočijo žal bogate izkušnje — in bodo vse moje in mojim po-

dobne besede bob ob steno, kvečjemu seme, ki bo obrodilo mesto sadu na njivi, kamor jih posejajmo, ploho besed in obljub, mesto skromnega, vendar pa koristnega sadu.

Ce bom kljub temu spoznanju vendarle povedal kakšno besedico, naj bo to zgolj dokaz, da se zavedam naloge, ki sem jo prevzel, ko sem od članstva prejel pooblastila, da ga tudi na tem mestu zastopam. Povdarjam pa še enkrat, da se za svojo osebo povsem določeno zavedam, da se lotevam Sisifovega dela!

Poskušal bom ne spuščati se v podrobnosti, marveč več ali manj le jedro dela in poročila centralnega upravnega odbora pokazati v zrcalu ocene.

Kaj se mora zrcaliti iz vsakega poročila ustanove, pa naj bo le-ta gospodarska ali pa gospodarsko-kolektivna humanitarna ustanova, kakor je naša?

Najprej iniciativnost, aktivnost, požrtvovalnost, močna volja, iznajdljivost, kratko in malo: vse dobre lastnosti umnega gospodarja in človekoljuba v eni osebi. To letno poročilo kaže že na prvi pogled neko omrtvičenost, letargijo, pomanjkanje vsake iniciativnosti, aktivnosti ter sploh kakšne dobre lastnosti umnega gospodarja. Pokažite mi, prosim, samo eno dejanje, ki bi mi omogočilo ta očitek opustiti! Samo eno edino! Bil bi vesel, da sem kakšno takšno dejstvo spregledal!

Že manj korenit in manj kritičen pregled tega poročila po laiku, ki je kdaj videl kakšno drugo podobno poročilo, sili človeka rahlo slutiti, da je to poročilo (kakor tudi vse delo, na katero se to poročilo nanaša) takole malce diletantsko in vsakem pogledu, zakaj primanjkuje mu mimo vsaj malce strokovne podlage tista bistvena dobra lastnost, ki mora biti rdeča nit, življenska žila, poročilo vsakega kolektivistično-gospodarskega podjetja, t. j. absolutno zanesljivega in samozaveznega neprikornega pojmovanja — odgovornosti. Povedati moramo namreč odkrito in brez ovinkov, da ne more ta način odlaganja odgovornosti na ramena drugega, odnosno drugih, na rame »neizbežnih« okolščin, vzbuditi niti v meni, niti v članstvu utrditi vere v moč ljudi, ki bi morali ponosno in samozavestno nositi breme odgovornosti tudi za neuspehe.

Diletantstvo pa se poleg omenjenega očituje tudi v obliki in porazdelitvi materiala poročila. Mar naj priznamo temu »poročilu« ime: poročilo — poročilo ene izmed največjih naših humanitarnih ustanov? Mar naj se iz tega poročila vidi res **gigantski boj kulture proti nehižljivi** za kultiviranje duha in telesa našega ljudstva v tej pretežki dobi? Mar naj to revno in fragmentarno delce nudi poznejšemu zgodovinarju-statistiku kakršenkoli zanesljiv in izdaten vir umevanja higijskih podvigov našega ljudstva, sliko borbe za njegovo zdravje in dosego nekega idealnega vrhunca, mar naj bo ta nesistematična in nerazumljivo brezbrizno skoraj bi rekel: naključno-zmetan material naj poznejšim zgodovinarjem vir in ogledalo o morebiti majhnem, vendar pa pomembnem delu in žrtvah ljudi, ki so žrtvovali mnogo, mnogo, dasi so se morali boriti za najprimitivnejše pogoje življenja! Bodoči rodovi bodo s pomilovanjem zrli na očitovanje takšnega dela!

Mesto omenjene poglobitve pozitivne lastnosti vsakega poročevalca vidi vsak laik že na prvi pogled podstavno misel tega poročila: **štednja!** Mar mislijo gospodje, da so to krilatico kaj nečuvno novega in svet pretresljivega povedali? To trobijo že od Noeta sem vsi — slabi gospodarji, dobri gospodarji pa res štedijo in o štednji ne besedičijo!

Kajti besedičenje moram imenovati to jadikovanje spričo dejstva, ki smo ga že prepoznali kot poudarjati, ki ga bom danes zopet naglasil: brezglavo gospodarstvo z domovi, z našimi prežalostnimi domovi ob Adriji. Kje je moči najti v pravkar omenjenem soglasje med besedami in dejanji?

Ali ne čutijo gospodje vsaj rahel disonančen akord?

Naj v naslednjem govorijo samo te številke:

Dom v Dubrovniku je v preteklem letu nesel 1737 dni, to pomeni v najugodnejšem primeru 1737×25 Din. 25 Din za golo prenočišče je veliko in sorazmerno drago računano. Pa vzemimo 25 Din, da ne bo očitka demagogije. Kako se nam ta dom rentira? Okrog 43.000 Din. Same obresti — hiša se mora rentirati najmanj s 6% vloženega kapitala —, če vzamemo zopet skrajno optimistično le 5%-no obrestovanje, bi moralo nesti pri vloženem kapitalu 1.000.000 Din čez 50.000 Din. Kje so izdatki za popravke, vzdrževanje, oskrbovanje hiše? Kje je tukaj sploh ena para dobička? Kje je tu umestna beseda in pouk o štednji članstva?

Še mnogo hujska je zadeva z domom v Kaštelu Lukšiću! Dom je stal nad 2 milijona Din, dal nam je v preteklem letu 1442 dni ali 1442×25 Din. Računajte: 36.000 Din! Kaj bi vrgle obresti po 5%? Najmanj 125.000 Din! Oskrbovanje, vzdrževanje in razni drugi stroški? Ali nimamo pri tej hiši najmanj 100.000 Din efektivne zgube, gospodje? Če bi hoteli podrobneje analizirati vse te račune, če bi jih imeli seveda, če bi šli od hiše do hiše, bi zadeva dobila precej močno spačen in žalosten obraz.

Res je: to je majhen računček. Vendar pa je očitek neekonomskega gospodarjenja in depasiranosti pesmi o štednji pravičnejši v tej zadevi, nego očitek c. upravnega odbora, da je bogve kje kupil neki član toliko in toliko koščkov mila na recept. Verujte, zabela poročila s tistimi očitkom o milu na naslov članstva ne more v človeku krepiti dojma, da gospodje resno mislijo.

Izgovarjanje, da ta c. upravni odbor ni kupil domov, marveč neki drugi odbor, je jalov, zakaj dober gospodar mora popravljive napake prejšnjih gospodarjev popraviti. Če tega ne ume, naj reče: ne morem, ne znam... oprostite, zelo mi je žal. Poskusite vi napraviti. Ne pa mirno gledati, kako povodenj odnaša stotisoče!

Druga konkretno-načelna zadeva, ki se jo moramo dotakniti, je vprašanje, zakaj nimamo še vedno vsaj za silo spodobnega računa izdatkov pred seboj? Zakaj nimamo statističnega pregleda odstotnih izdatkov za vsako po možnosti do skrajnosti specifičirano panogo izdatkov posebej? Potem šele bo mogoče govoriti o problemu štednje! Pri tem bi se n. pr. — naj mimogrede omenim — ne smeli streljati takšni kozli, da bi se zmetali **upravni stroški in stroški za zdravilne** v en koš! V kakšno zvezo je to dvojno vrsto stroškov moči spraviti, mi je docela nerazumljivo! Šele potem bi mogli izreči resno in hkratu tudi blagohotno kritiko o delu c. upravnega odbora in vse ustanove sploh.

Očitek diletantstva se nanaša tudi na način izgovarjanja c. upravnega odbora glede teh računov! Možnost, kdaj doseči točne račune v vsakem pogledu, je vendar stvar glave, gospodje! Kako dolgo bomo morali še poslušati neresne izgovore, da desna ali leva roka noče izvršiti, kar štejejo možgani za neobhodno potrebno? Prepričani bodite, da je, kakor pravi neki slovenski pregovor, »vsak izgovor dober, čeprav ga prinese pes na repu!« Dovolite mi ta pregovor spopolniti s pristavkom: dober za tistega, ki ga prinese.

Nujno se mi vsiljuje vprašanje, kaj bi s tem — objektivno vzeto — vendarle ogromnim kapitalom napravil umen privaten gospodar? Ali ne bi sijajno shajal? Svojo glavo dam, da bi o štednji ne govoril — marveč mnogo prištedil! To vprašanje je zgolj ilustrativno, ki naj nam pred očmi le rahlo slutnjo o objektivnem resničnem dejstvu!

Naj nadalje vprašam ob nepretrganem brenkanju na kitaro štedljivosti in pomanjkanja denarja, ni li v uredbi precej dolo-

čeno fiksirana določba, da skrbi v primeru nezadostnih denarnih sredstev za neobhodno kritje — državna prometna ustanova? Kje je tukaj iniciativnost in aktivnost glave fonda?

Kje? Poslušajte! Na 7. strani poročila čitamo: »U god. 1928-29 vladala je epidemija gripa, ali se nije moglo ustanoviti za koliko su rashodi porasli samo zbog te epidemije, da bi se rashodi prouzrokovani epidemijom mogli platiti iz rezervnog fonda u smislu § 46 naredbe o osiguranju.«

Kako si more c. upravni odbor dati takšno spričevalo? Ali je to res zgolj navadnost?

Možnost, da pride do tega s temi besedami popisane dejstva, se mora odločno grajati! Centralni odbor naj najde pota in sredstva, da se organi, ki ne morejo ali ne znajo izvršiti svojih dolžnosti, da bi ne hoteli izvršiti jih, ne morem verjeti — da se takšni organi — oprostite, da rabim trdo besedo! — nadomestijo s sposobnejšimi! Če ne, ne moremo verjeti v potenco in iniciativnost c. upravnega odbora.

Kako naj dokaže izvajanje sklepa pretekle glavne skupščine vero v dobro voljo ali sposobnost c. upravnega odbora? Dovolite mi, da se dotaknem samo enega izmed teh predlogov odnosno sklepov! **Sklepa o zgradbi sanatorija za tuberkulozne!** Ali se ni, samo da se vrže pest peska v oči, tik pred letošnjo glavno skupščino napotila komisija na iskanje primerne mesta na slovenskem ozemlju! To je bore — nič! Nočem biti nesramen, toda sam sebi ne bi mogel oprostiti, če ne bi vprašal: Ali ne menite, da je vsako življenje kateregakoli tuberkuloznega, ki je moral in bo moral zaradi preproste pomoči umreti, več vredno, nego kakršenkoli 46 § uredba, več vredno nego lepo zdekamirane besede o štednji? Ali se moramo res vprašati: Mar niso besede o krščanstvu, ki ga tako navdušeno in vneto branimo — zlagane, zgolj plašč, ki naj pokrije golost? Mar je res, da skrbimo zgolj za prage in tračnice, nego za ljudi? Mar je res, da misli vsakdo zgolj nase in ne more pojmiti, kaj pomeni vsako življenje za skupnost? In kakor v posmeh vsemu temu še odlok v zvezi z neizbežno štednjo seveda! — Famosni C. U. br. 300-30 z dne 4. t. m. odreja, da se naj ne nudi nobena pomoč, pravzaprav le posojilo tuberkuloznim, ki morajo v sanatorij. Naj se tudi tem najbednejšim zdravljenje onemogoči? Gospodje, izjaviti moram, da ne morem verjeti v humanitarnost humanitarnih fondov, da morem verjeti le še v njegovo birokratsko kratkovidnost!

Mogel bi še podrobneje razčlenjevati poročilo, a menim, da sem povedal korenite, držeč se v glavnem načelne črte, osvetljujejo jo le bežno in dokumentarično s-primernimi fragmenti iz tega tako zelo fragmentarnega poročila.

Naj naposled omenim še za tako malo tankouhega poslušalca precej disonanten akord! To je: razmerje med ljubljanskim oblastnim upravnim odborom in centralnim upravnim odborom. Centralni upravni odbor se v svojem delovanju in tudi v svojem poročilu naslanja ves čas na oblastne upravne odbore — hkratu pa onemogoča baš ljubljanskemu upravnemu odboru uspešno delovanje. Ne bom omenjal vseh sklepov, ki jih je c. upravni odbor razveljavil, omejil se bom le na afero dr. Majcen - dr. Černič v Mariboru. To je čudna afera brez primere! Že dve leti se zavlačuje potrebna namestitve specialista-kirurga v Mariboru. Najprej zavrne c. upravni odbor sklep oblastnega upravnega odbora glede namestitve dr. Majcena, češ, da je dr. Černič za boln. fond dovoljnejši zdravnik nego dr. Majcen. Odlok gg. pri centr. upr. odboru to vedo? Kdo jim je to povedal? Zakaj so potem oblastne samouprave sploh potrebne? Kdo je dal sploh gg. pri c. u. o. pravico krniti samoupravo oblastnih uprav? Kako varuje c. u. o. določbe

Uredbe, torej zakona? Kako se more c. u. o. opravičiti glede afera proti samoupravi oblastnih uprav? Zakaj so sploh oblastne uprave — naj bodo zgolj marionete neke zakulisne tajnstvene sile, ki jim ne poznamo ne obličja ne imena? Oblastni upravni odbor zopet in drugič sklene, da se naj namesti dr. Majcen in drugič nam c. upravni odbor zavrne sklep z motivacijo, da ni dovolj kredita za to mesto! Gospodje! Ni kredita! Hkratu pa se dovolji za Ljubljano drugo mesto specialista za bolezni glave. Vem, da je to mesto potrebno in nimam nič proti temu, da se to mesto spopolni, toda kje je tukaj doslednost? V isti sapi, ko se c. u. o. izgovarja, da ni denarja, dovoljuje drugo mesto specialista morebiti manj potrebnega, v Ljubljani. Ali ni to klasičen primer pregovora o izgovoru, ki ga pes na repu prinese? In naposled: vsota 18.000 Din pri 8-9 milijonski vsoti res ne igra takšne vloge, da bi se ne mogla imenovati — bagatelna! Kako more c. u. o. opravičiti metanje polen pod noge oblastnim upravnim odborom? Malo širokogrudnosti, nekoliko precej majhna doza liberalizma bi nemara zadostovala, da bi c. u. o. razumel, kako nujno potrebno je sodelovanje vseh činiteljev fonda! Odločno in na glas moram protestirati proti kršenju samouprave, še tiste pičle sence samouprave, ki nam jo uredba priznava!

Da se še s kratkim vprašanjem povrnem na to afero: V čem bi bil sklep glede dr. Majcena škodljiv fondu? Koliko smo v Mariboru zmetali po nepotrebnem za bolnišnico v tem času, ko imamo kirurga? Povdarjam, da članstvo skoraj soglasno zahteva priljubljenega zdravnika! Zakaj siliti mu drugega zdravnika, ki mu je manj simpatičen? V tem pogledu zahtevamo poleg čuvanja pravic samouprave tudi več — pravičnosti!

Prav na koncu naj še vprašam, kakšni važni in mogoče življenski interesi fonda so gnali upravni odbor, da je ukinil izdajanje nabočnikov članom bol. fonda? Za odlok centralnega odbora dokazuje ne le ozkosrčnost — o nehumanosti govoriti bi bilo burkasto —, marveč smešnost in neresnost. Samo če je vzrok kratkovidnosti ali poslabšanje vida vobče bolezni, more član upati, da mu bo fond kupil naočnike. Rad bi vedel, če ni morda — to bi naj nam bili gospodje povedali! — poslabšanje vida posledica prezdravih živcev ali vobče zmanjšanje prav posebe zaželjenega zdravja. Rad bi poznal tiste zdravnike, ki kratkovidnost in poslabšanje vida imenujejo — zdravje! Res! Z veseljem in zaupanjem moremo zreti v bodočnost, zakaj nekega lepega dne bomo nedvomno zvedeli, da nam fond ne bo več plačeval zdravljenja zob, češ, da fond ne more odgovarjati, če si železnicičarji polomijo zdrave zobe ob obriranju piščancev! In pogrebino nam boš menda v doglednem času tudi odrekli! Zakaj tudi ne? Ali ste sploh videli kdaj kakšnega spodobnega človeka, ki bi večno živel, iz česar jasno sledi, da ljudje ne umirajo zavoljo bolezni, marveč zavoljo gole spodobnosti in pač zato, ker moramo danes ali jutri vsi umreti! Kako pride fond do tega, da plačuje mesto bolezni spodobnost nekaterih svojih članov.

Za svojo osebo rad priznam, da razumem tudi marsikatero šalo in da jo z veseljem sodoživljam, vendar pa se mi malce dozdeva, da bolniški fond prometnega osebja ni najpriljubnejše terišče za vprizarjanje veseloliger... A če že to mora biti v nadomestilo za naočnike in pomoč bolnikom — kar naj bi bilo psihološko zdravljenje —, tedaj bi te veseloligre morale biti vsaj za spoznanje duhovitejše... Naj reasumiram!

Med članstvom fonda ljubljanske dikecije je velkansko nezadovolstvo in dan za dnevom slišim več pritožb in energičnih očitovanj negodovanja. V splošnem izjavljajo, da bi bilo koristneje vlagati prispevke, ki se plačujejo fondu, v hranilnico, ki bi jim v kakšnem resnem primeru

Peter Panter:

Opozicija.

Delavski kulturni mesečnik »Svoboda« je priobčil zanimivo črtico, ki jo ponatiskujemo tudi mi. V pouk in zabavo je kakor nalašč.

V začetku je bilo društvo; vsaka drugačna prestava besede »logos« (grška beseda logos pomeni »beseda«). In tako se začne sv. pismo: V začetku je bila beseda) temelji na modroslovni pomoti. Potem sta bili dve društvi; finejše in manj fino — ti dve sta se pobijali, kajti njihova tajnika sta tudi hotela živeti. Ker pa neki tretji tajnik ni našel nobenega dela več, ker pri najboljši volji so bili vsi tozadevni ljudje že v obeh društvih in ni bilo nobenega mesta za tretje: on je pa vendar iznašel to tretje društvo. Obe obstoječi društvi je združil v državno zvezo, krstil to združitev »državna zveza društev...« in živel sijajno ter veselo, z osemindvajset kartotekami, šestnajst privatnimi tajnicami in osem telefoni. Dotlej je bilo dobro.

Svet je obstojal. In Bog je videl, kaj je ustvaril, in glej, bilo je dobro, vsi ljudje so bili v društvih, v ta namen ustanovljenih, nihče ni bil več nezavarovan izven njih — tedaj pa je nastala nova težkoča.

Ljudje so bili sicer vsi člani dru-

štev — toda nikakor niso mogli vsi zavzemati enega mesta v teh društvih. Bili so sicer prvi predsedniki, drugi predsedniki, tretji predsedniki, prvi in drugi zapisnikarji; ravnatelji in generalni ravnatelji, poslevodeči ravnatelji, predsedstveni in častni člani — vendar je izostala velika množica mračnih in nesrečnih ljudi, ki niso bili prav nič. To je žalostilo ljubega Boga. Pogladi si je brado in iznašel nekaj novega. In sedaj imamo to obdaritev.

Pravo društvo v letu 1930, ki da nekaj naše, ima — v oklepajih — opozicijo.

Stvar se je začela s tem, da sta začela lezti pod kožo predsedniku propadel predsednik in neki član, ki ga ima vsako društvo, namreč član, ki je pri vseh sejah, da se tam izkašlja. Če je predsednik predlagal »konec debate«, sta imela ta dva še vedno nekaj pripomniti; in če je predsednik dal besedo gospodu Klincu, sta ropotala ta dva iz enostavnega razloga, ker doma in v službi nista smela tako razgrajati in ker se z razgrajanjem človek uveljavlja in ker je sploh tako treba. Često sta ponoči — poleg preplašenih soprog — zavpila »K poslovniku!« — tedaj sta jo dobila po nosu in sta mirno spala dalje. V društvu se pa nista dala ugnati.

Nekega dne se jima je pridružil neki mal, siv mož, ki še nikdar ni

igral nobene vloge in o katerem se je v društvu slišalo le tedaj, kadar so klicali imena članov. Ta se je torej nenadoma pojavil. Potem se jim je pridružil še nekdo, ki se je bavil s polarno filozofijo in ki je bil radi tega poštni uradnik, ki je trdil, da ne more doseči svojega cilja nobeno društvo, ki ne obravnava te filozofije. Bili so torej že štirje.

Ti štirje so delali hrup in so se sploh uveljavljali pri sejah; delali so strupene medklice, na katere so bili zelo ponosni, njihove glave so se razgrele, kraljevsko so se zabavali in jezili vse društvo. Bilo je čudovito lepo.

In nekega dne, natančno ob času, ko si je Bog pogladil brado, so se spremljali ti štirje pravičniki na tramvaj, kajti k sreči so imeli vsi isto pot domov, in ob vsaki občestni svetilki so postajali in na ulici držali govore, za katere niso več našli časa in prilike v društvu — tedaj je mali, sivi mož hipoma izrekel besedo svojega življenja. »Gospoda moja, svojo opozicijo moramo trdneje formirati!« — je dejal. Drugi trije so veselo vzkliknili vsak za sebe in potem so vsi štirje govorili naenkrat. Bil je deževen velikomesten večer ob tri četrti na deset na vogalu Dunajske ceste in Šelenburgove ulice. Tedaj se je rodila »opozicija«.

Opozicija se je formirala. Izvolila si je predsednika — prav onega propadlega; izvolila si je drugega predsednika — malega, sivega moža; imela je blagajnika in zapisnikarja tako, da je imela vsa posadka polne roke dela. In nekega dne je pridobila še enega člana, popolnoma rednega člana (ki je pa kmalu dobil neko mesto v društvu) — in sedaj je bila opozicija kompletna.

Kmalu so bile društvene seje podobne bitkam, v katerih se koljejo možje. Če je rekla večina: hi, potem je tulila opozicija: ho. Če je predlagala večina binkoštni izlet, potem je opozicija predlagala obdarovanje dam z velikonočnimi jajci — skratka; v društvu je bilo skrajno plodovito in zabavno.

Opozicija ni počivala.

Društvo je imelo namreč listič »Uradni društveni vestnik«. Kaj? Mi tudi. In opozicija je našla nekega tiskarja in ta je stavil, tiskal, lomil, zvijal in pošiljal: »Uradni društveni vestnik — Opozicija«. Temu je sledil sijajen proces: tožba radi nedovoljene prisvojitve imena v idealni konkurenci s splavljenjem. Dva državna pravnika sta bila popolnoma zaposlena s tem.

In opozicija je uspevala in je postala močna in je bila radost pred Bogom. Zmerjala je predsedništvo; bla-

bolezní nudila nedvomno zanesljivejšo pomoč nego problematično lečenje bol. fonda. Bolnišnico — pravijo — imajo pa itak vsi državni nameščenci brezplačno v primeru bolezni... Klic nameščencev po izstopu iz bol. fonda je vedno glasnejši! Vem, da ta klic, to gibanje praktično za fond danes ne pride v poštev. To dejstvo je zgolj ilustrativno in vendar moremo v prihodnosti pričakovati, da bo ta klic postal nevaren, če se razmere v najkrajšem času v podstavi ne spremenijo...

Odtegljaji za nabavljalne zadrage.

Po »Poštnem glasniku« posnema-mo:

Kakor znano, plačujemo državni uslužbenci že od 1. julija 1928 neprostovoljne prispevke za kreditne zadrage glavne zveze nabavljalnih zadrug v obliki odtegljajev od plače, in sicer uradniki po 10 in nižji uslužbenci po 5 dinarjev na mesec. Na pritožbo nekaterih posameznikov je izdal g. pravosodni minister z odlokom štev. 100.598 od 14. decembra 1929 naslednjo odločbo:

»Rešavam, da se ustavi izterjevanje za račun zveze nabavljalnih zadrug po razpisu štev. 41.778 od 4. julija 1928 kot na zakonu neosnovano, kolikor bi posamezni uradniki in uslužbenci sami ne želeli, da se jim odteguje, ker v čl. 374. finančnega zakona za leto 1928/29 ni predviden nikak prisilni prispevek za zvezo nabavljalnih zadrug, pa je zato čl. 14. uredbe o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljalnih zadrugah državnih uslužbencev od 12. maja 1928 neobvezen.«

Na osnovi tega rešenja vlagajo sedaj posamezni državni uslužbenci na svoja oblastva prošnje, da se jim neha odtegovati prispevek za nabavljalno zadrugo.

Železničarjem se je v posameznih oblastnih direktijah tudi pričelo odtegovati prispevke s 1. julijem 1928, le zagrebška direktija odtegovanja ni hotela upeljati vse do letošnjega leta. Šele na ponovni nalog ministrstva, je tudi Zagreb s 1. marcem 1930 začel te zneske odtegovati, nakar so zagrebški železničarji začeli v masah vlagati pritožbe na državni svet.

V Sloveniji pa sedaj državni nameščenci vseh strok, med njimi tudi železničarji, vlagajo na svoje direktije vloge, da se jim nadaljnje odtegovanje ukine in vsi že odtegnjeni zneski povrnejo.

Formula za te prošnje za železničarje se glasi:

Po čl. 112. zakona o drž. saobr. osebju kolka prosto.

Predmet: Ukinjenje odtegljajev za držav. nabavljalno zadrugo.

Direkciji drž. železnice

v Ljubljani.

V smislu odloka ministrstva pravde štev. 100.598 od 14. decembra

In prvo, kar nam bo omogočilo sanacijo fonda, je: Dejanska gospodarska samouprava oblastnih uprav! Brez tega ni sanacije razmer!

Povedal sem!

Vsaj poskušal sem zadostiti nalogi in zaupanju, ki mi ga je članstvo poverilo, poskušal sem razbremeniti svojo vest in moja iskrena želja je, da bi tisti, katerih se tiče, kar sem povedal, ne samo poskušali razbremeniti svojo vest, marveč da bi jo bolj razbremenili, nego sem si jo jaz!

1929 in v smislu razsodbe državnega sveta štev. 19.155 od 8. julija 1929 prosim, da mi direkcija ustavi nadaljnje odtegovanje prispevkov za nabavljalno zadrugo, ker se je ne poslužujem in se je tudi v bodoče ne bom posluževal. Ob enem prosim, da se mi povrnejo dosednji odtegljaji do 30. aprila 1930 v skupnem znesku dinarjev.

V dne aprila 1930.

Podpis.

Kakor se posameznim odteguje 5, odnosno 10 dinarjev, mora vpisati odgovarjajoči znesek.

Pripominjamo, da imajo oni, ki so stopili po 1. juliju 1928 v državno službo, manj obrokov in morajo temu primerno izračunati vsoto doslej odtegnjenih zneskov. Za ves čas znaša pri uradnikih 220, pri nižjih uslužbencih pa 110 Din.

V tej zadevi je dravska finančna direkcija izdala dne 11. aprila 1930 sledeče obvestilo:

»Ker se v zadnjem času množe prošnje za povračilo odtegljajev za Nabavljalno zadrugo, ki so bili odrejeni na podlagi uredbe o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljalnih zadrugah državnih uslužbencev (Uradni list št. 53-178 iz leta 1928.), uradno javlja dravska finančna direkcija, da so take prošnje brezpredmetne. Finančno ministrstvo doslej ni odredilo ustavitve odtegljaja niti povračila že odtegnjenih obrokov.«

Toliko v vednost železničarjem, ki vlagajo prošnje za povračilo teh odtegljajev za Nabavljalno zadrugo. Do danes v ministarstvu saobračaja ne obstoji še noben odlok, da se bodo odtegnjeni prispevki povrnil, vendar smatramo za umestno, da železničarji vlagajo gornje prošnje, da bo tako tudi ministarstvo saobračaja začelo to vprašanje reševati in ga bo rešilo v istem smislu kot ministarstvo pravde.

v

Železnato vino

lekarne

Dr. G. PICCOLI-ja

v Ljubljani, krepča oslabele, malokrvne odrasle in otroke.

v

gajniku je očitala potvorbo knjig (tožba radi razžaljenja); predlagala je izpremembo društvenega imena in društvenih zastav (tožba radi oškodovanja društva); med sejami je prepevala grde pesmi (tožba radi motenja miru) — in ona zgodovinska konferenca dne 28. januarja ostane gotovo vsem udeležencem v živem spominu. Z nezasišano potvorbo — s tem, da se je dovolila pravica glasovanja predsedstvu udanim garderoberkam — se je reakcionarnemu, lopovskemu, boljševisškemu, fašistovskemu, korumpiranemu, za ječo zrelemu odboru posrečilo, da še ostane. 54 glasov za, 53 glasov proti, 1 se je vzdržal glasovanja. Tovariša Zgago so baš takrat zvalili na stranišče. Izdajstvo!

In zgodilo se je nekaj čudovitega; društvo se ni razcepilo. »Naše društvo!« je kričala večina. »Mi smo društvu vdani!« je žvižgala manjšina. »Mi vzdržimo!« — večina. »Mi ostanemo pri društvenem praporju!« — manjšina, »mi hočemo samo...« Kaj so hoteli?

Hoteli so društvo še enkrat. Eno jim ni zadoščalo. In ker sta v vsaki človeški družbi vedno dve skupini: zakrknjena in počasna, suhoparna in humoristična, skrbna in lahkoživa, zato društvo ni razpadlo, temveč je bilo podobno le vozu, pri katerem

vleče en konj na levo, drugi pa na desno. Ljudje na vozu so se pa čudili.

Družinski očetje večine so hodili na seje užaljeni in polni nevolje; mladina manjšine je pa hitela na seje, nestrpna in razburjena. Če je razgrajala opozicija, se je kuhalo pri večini, častiti očetje so mislili na nehvaležne sinove, in če je bila večina že dobro prekuhana, se je iz tega nastala para razvila v divji hrušč vpitja, kričanja in pretepanja. S tem se je vzbudilo najslabše: na lenobi sloneča zvestoba do društva. Toda društvo vendar ni razpadlo.

Kajti opozicija bi tedaj prišla v obupen položaj — potem ne bi imela nobenega več, nad katerim bi se razburjala. Večina pa bi se sicer oddahnila, če bi bili ti bratje končno izven društva — tako, sedaj smo pa sami med seboj... toda nobene vzpodbude za društveno življenje ne bi bilo.

Opozicija pa je medtem narasla na 53 glav; od teh jih je imelo 48 različne visoke naslove. In nekega dne... zgrozim se, če pripovedujem o tem.

Nekega dne se je posvetovala opozicija, ki je imela že davno svoj društveni lokal, svoje garderobke in svoje vrčke za pivo — nekega dne se je ta opozicija posvetovala o svoji taktiki na prvi prihodnji društveni

Dopisi.

Zalog.

Ker je čas, da se delavstvo probudi tudi v duševnem življenju, smo na odborovi seji naše podružnice sklenili, da vsak član našega Saveza zahteva v javnih lokalih, da ima na razpolago tudi delavsko časopisje. Ker le na ta način se bo naše časopisje in delavstvo duševno dvignilo.

Obenem smo tudi sklenili, da napravimo letno po en izlet kot znak solidarnosti tudi izven strokovnega gibanja. Letošnji izlet bo 4. maja na »Cirkniško jezero« z jutranjim vlakom.

Vabimo vse člane ostalih podružnic, da se skupno z nami udeleže tega izleta.

Zalog.

Našim premikačem na premikalnem kolodvoru se zidana baraka obljubuje že par let. Kljub temu še sedaj stoji tam baraka, ki je bila zgrajena za časa vojne ter je v tako slabem stanju, da komaj poleti ob vročih solnčnih dnevih odleže za senco, da tam pojedjo premikači svojo borno hrano, kadar je stroj na prekopu. Kaj pa je v deževnem vremenu in pozimi? Streha pušča, oken sploh ni. Pač pa so razpoke v segnitih deskah tako velike, da se vidi ven na vse štiri strani neba!

Ker si premikači v odmoru v deževnem ali mrzlem zimskem dnevu ali noči radi malo pogrejejo premrle ude, si v taki baraki, ki ne odgovarja zdravstvenim kakor tudi ne modernim potrebam sedanjosti, nalezajo revmatičnih bolezni, zaradi katerih trpi potem uprava, bolniški fond in največ pa mi sami!

Apeliramo na merodajne faktorje, naj po moči čimprej uredijo in pospešijo delo za obnovo ali preureditev te barake!

Premikač.

Rakek.

Tukajšnja podružnica si je na svojem rednem obnem zboru, ki se je vršil dne 16. marca t. l., izvolila v odbor sledeče sodruge: Predsednik: Wimmer Alojz, sklad. del., podpredsednik: Rok Josip, zavirač, tajnik: Mekina Franc, strojeopr. delavec, blagajnik: Steržaj Ivan, svetilničar. Odborniki: Forster Ludvik, strojeopr. delavec, Znidaršič Ivan, strojeopr. delavec, Revizorji: Mekina Matija, prog. delavec, Arko Jože, premikač. Namestnika: Kovšca Anton, zavirač, Zagoričnik Matija, zavirač.

Ljubljana gl. kol.

Na tukajšnji postaji občutno primanjkuje nadomestno osebje za kritje dopustov in odmorov premikalnemu in kretniškemu osebju. Že nešteto intervencij je bilo pri gosp. postajenačelniku in na direktiji za zadostni naraščaj, pa vse to nič ne pomaga. Postajno osebje, to je premikači in kretniki, ne dobijo svojega rednega odmora in ravno tako se tudi zakoniti dopusti ne izrabijo vsled nezadostnih izvežbanih moči.

Ne vemo, iz katerih vzrokov postajno vodstvo ne pusti izvežbati nadomestnega osebja. Na taki postaji kot je Ljubljana gl. kol. ni mogoče v par dneh izvežbati uslužbenca, da bi lahko brezhibno vršil toliko odgovorno službo kretnika in premikača. Vsaj n. pr. v stolpih, ki so na tukajšnjem kolodvoru trije, se rabi najmanj mesec dni in še več za izvežbanje, ter pri premiku ravno tako. Zdaj pa vzemimo slučaj kake epidemije ali bolezni v preizkušenosti, kje bo vzelo postajno vodstvo zadostno izvežbanega moža za brezhibno vršenje službe. Za 36 kretniških mest so izvežbane za odmore in dopuste samo štiri moči. Za 45 premikačev, nadpremikačev in premikalnih nadzirateljev pa šest moči.

Ni treba, da povdarjamo na tem mestu o naporni službi postajnega osebja Ljubljana gl. kol. Saj n. pr. še dnevno časopisje priznava poročila, da vršijo postajni železničarji izredno vestno službo. V taki dispozijski postaji, kjer mora postajno osebje napeti vse svoje zmožnosti, da se ne pripetijo nezgode in se promet redno vrši, ni zadosti le papirnato priznanje, am-

seji, kaj naj ukrene proti večini in kako naj pokadi odboru pod nos s tem, da nenadoma odkloni 17. predlog. To je bila že skoro sklenjena stvar. Odbor opozicije je dal na glasovanje predlog o tej taktiki.

Tedaj sta pa dva glasovala proti!

Strašno razburjenje je nastalo. Vrata so zaprli; odbor opozicije se je odstranil na zaupno posvetovanje. Vsi dobri opozicionalci so se pa odstranili od obeh garjevih ovc. Ali so prešli na stran starega društvenega odbora? Nikakor ne.

Nova opozicija je nastala!

In nova opozicija je šla v boj proti stari opoziciji in se je imenovala — v oklepajih — »nova opozicija«. In nova opozicija je rodila levo krilo nove opozicije; in levo krilo je rodilo radikalno krilo in radikalno je rodilo Melkizedeka in Melkizedek je rodil Jeroboama in Jeroboam... Končno je bilo doseženo idealno slovensko stanje:

Vsak mož — svojo organizacijo!

Sicer se take stvari dogajajo le pri društvi ljubiteljev jazbečarjev. Druga družba in organizacije kaj takega skoro nikdar ne počenja. S čimer pa nisem hotel ničesar reči.

To je prava Kolinska cikorija!

pak je treba dati osebju pravice, kot so zagaranirane.

Priporočamo gospodu šefu prometne službe, da bi tudi tukaj posvetil nekoliko svoje agilne pažnje, to je da dobi postajno osebje Ljubljana gl. kol. redne odmora dvakrat v mesecu, kot je s svojim podpisom potrdil, in da pride osebje do svojih zakonitih letnih dopustov. Postajno osebje Ljubljana gl. kol. si dovoljuje opozoriti g. šefa prometne službe na njegove lastne besede, da »pripada železniškemu osebju ravno tako letni dopust, kakor mesečna plača«.

Postajno osebje Ljubljana gl. kol. zahteva, da se podeljujejo redno odmori dvakrat v mesecu in da se v ta namen pusti izvežbati potrebno osebje, dopusti osebju pa neokrnjeno, kolikor mu po zakonu pripada, ne pa da mora postajno osebje biti prikrajšano na svojih zakonitih pravicah vsled nezadostnosti izvežbanega kadra. Ker le, če bo osebje prejemalo svoje pravice, se lahko od njega zahteva tudi dolžnost.

Postajno osebje.

Dopisna šola za Esperanto.

(7. nadaljevanje.)

Odprite stran 36. Dudeka leciono (-aro, ek-). Dvajseta naloga.

Tu vidimo priponko -aro in predponko ek-. Priponka -aro znači množico, zbirko bitij ali predmetov iste vrste, ki tvorijo celoto zase: homaro (človek) človeštvo, arb-aro (drevo) gozd, vor-aro (beseda) besednjak, aro (samostojna beseda) pomeni zbirka itd.

Predponka -ek pomeni začetek dejanja ali trenutno dejanje n. pr.: ek-vidi (videti) zagledati, ek-dormi (spati) zaspati, ek-krii (kričati) zakričati, ek-koni (poznati) spoznati, ek-ridi (smejati se) zasmejati se itd.

Preidimo na besede, ki so nam potrebne za razumevanje povesti »En la valo« (V dolini) in za pesem »Kapelo« (Kapela). Originalna pesem je nemška od Uhlanda, prevedel jo je pa stvoritelj Esperanta Zamenhof sam. Zapišite si prevod besed:

1. dolina — brizgati — zvonjenje;
2. polje — iz — zvon;
3. obdelavati — med — pot;
4. zemlja — voda — razumeti;
5. drevo — svež-a-o — nekdo;
6. gozd — priti — umreti;
7. pasti — za — nositi;
8. pastir — ovca — mogoče;
9. pašnik — pes — misliti;
10. grob — čuvati, paziti — o. glede na;
11. pokopališče — preveč — že;
12. zgoraj (kje?) — veselje — glazba, godba;

13. gor (kam?) — čuti — vsak-a-o;
14. gor iti — poslušati — vzeti;
15. spodaj (kje?) — doneti, glasiti se — sedaj;
16. stati — začuti — pozornost;
17. kapela — zagledati — nekda;
18. okoli, okrog — zapeti — od;
19. kamen — zadoneti — pri;
20. tih, molčeč — obstati, ustaviti se — skozi;

21. meja — doneti;
22. izvir, vrec — zvoniti.

Sedaj preidite na čitanje povesti in pesmi. Pazite! Samostalniki končujejo na -o, pridevniki na -a, in prislovi na -e. Čas, v katerem se dejanje godi, označujemo v Esperantu z -as (sedanji čas), -is (pretekli čas) in -os (bodoči čas). Množino označujemo z -j.

Ko ste to dobro predelali, preidite na vprašanja na strani 38 pod naslovom: Ĉu ali, ki?, ĉiu kdo?, kio kaj?, kiel kako?, kiam keda?, kie kje?.

Odprite stran 39. Dudekumua leciono. Ena-indvajseta naloga.

Pomen besed oziroma stavkov:

1. teden — petek — poletje;
2. ponedeljek — sobota — jesen;
3. torek — nedelja — zima;
4. sredo — sezona, letna doba;
5. četrtek — spomlad;
6. jaz vas bom obiskal bližnji (prihodnji) ponedeljek;
7. Jaz ne delam od nedeljah;
8. Pozimi ostanem doma.

Preidite na vprašanja in odgovore, potem pa na:

Dudekdua leciono, Dva-indvajseta naloga.

La monatoj meseci. Imena mesecev ostanejo ista tudi v slovenščini. Pazite na naglas pri besedi Junio in Julio (naglas leži na -i-). Stavke numerirajte od 1 do 4. Prevod:

ČITAJTE „DELA VSKO POLITIKO“

**NAROCĀ SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22**

1. On bo odšel 13. maja. 2. Ona se je rodila v torek, 22. julija. 3. Potovati. Pred tremi leti. 4. Po štirih letih.

(Nadaljevanje sledi.)

Zahvala.

Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem vsem železničarjem-sodrugom kurilnice v Murski Soboti za nabrani denar, katerega ste mi, vsak po svojem sočutju, prostovoljno podelili radi moje dolgotrajne bolezni.

Enako se zahvaljujem centrali USZJ v Ljubljani za nakazano mi vsoto v bolnico.

Ravno tako se zahvaljujem onim, ki so mi podelili v tem smislu denar osebno na roko.

Murska Sobota, dne 7. aprila 1930.

Ivan Kaufmann, kurjač zv. II.

Zahvala.

Podpisana družina se iskreno zahvaljuje za izplačano posmrtninsko podporo, katero nam je nakazal Savez železničarjev Jugosl. ob priliki smrti našega očeta Ivana Dvoršaka, zavirača drž. železnice v pok.

Maribor, dne 12. aprila 1930.

Družina Dvoršak.

Izjava.

Podpisani Slakoper Štefan obžalujem svoje dejanje, ker sem proti s. Šmajdek Francu nečastno postopal ter se zahvaljujem, da je odstopil od sodnega postopanja.

Ljubljana, dne 10. aprila 1930.

Slakoper Štefan.

Člani Gospodarske poslovalnice — pozor!

Obveščamo vse zadružnike, da bo naša prodajalna v LJUBLJANI v petek in soboto, dne 18. in 19. aprila

1930, radi selitve v večje prostore, zaprta.

Novi prostori se nahajajo v isti hiši na Miklošičevi cesti št. 13 v Ljubljani poleg dosedanjih prostorov.

Prosimo vse naše člane, da to obvestilo upoštevajo, da ne bodo zastoj hodili v Ljubljano. Od 22. aprila 1930 dalje se bo zopet redno prodajalo.

Gospodarska poslovalnica.

Ing. Fran Tavčar

družba z o. z.

LJUBLJANA

Dolenjska cesta št. 26
Telefon št. 3148

Gradbeno podjetje
in
tehnična pisarna.

Za spomlad in poletje

kupite najcenejše in najboljše obleke moške in deške, domačega izdelka pri

JOSIP OLUP, Stari trg 2

na vogalu. — V zalogi ima vedno na razpolago hlačevine iz angleških, čeških in domačih tovarn. — Velika izbira klobukov, čepic in domačega perila iz tovarne „Triglav“. Moje geslo je: dobro blago in nizke cene. V zalogi ima vedno tudi sukno za železničarske uniforme.

Obenem priporoča svojo

gostilno „Pod Trančo“

kjer se točijo najboljše štajerske in dolenjske vina.

Pozor železničarji!

Slike vseh vrst dobite najceneje in najsolidnejše pri fotografu

Hudnik Franc

Ljubljana VII. - Celovška c. 42

Za legitimacije takoj!

Uniforme

pelerine in dežne plašče za železničarje nudi po najnižjih cenah trdka

Drago Schwab

Ljubljana, Dvorni trg 3

Zaloga vsakovrstnih oblek, površnikov i. t. d. Najmodernejši vzorci angleškega in češkega blaga vedno v zalogi, katero se oddaja v poljubnih množinah (na metre).

Terpentinovo milo

Gazela

pere izvrstno in ne škoduje perilu!

ZA SPOMLAD

največja izbira

čevljev

pri

trrdki

ANT. KRISPER

Ljubljana, Mestni trg šte. 26

Komu se znoje noge?

Kdor trpi na znojenju nog, ta se zamore te neugodne bolezni v zelo kratkem času ter za vedno iznebiti, ne da bi bili potrebni za to kaki posebni izdatki in zdravila.

Vsake neugodnosti se zamoremo ubraniti z najenostavnejšimi in najnaravnnejšimi načini, ako so nam znana sredstva, ki so v to svrhu potrebna in koristna.

Angležem, Francozom, Nemcem in drugim velikim narodom je že dolgo znano, da znojenju nog odpomore posebno volna indijske opice z neftin-biljko.

Napravite samo en poskus, pa boste na svojih lastnih nogah hitro opazili velik učinek naravnega delovanja ter hitro spremembo.

Neftin-nogavice ne zaustavijo samo popolnoma tudi najjačje znojenja nog, temveč nudijo nogi poleti v resnici prijetno svežost ter tudi noge tako utrde, da ne bodo občutile pozimi neprijetnosti mraza kot preje; v slučaju nošnje teh nogavic nas tudi v najhujši zimi ne zebe v noge ter nas iste tudi branijo pred ozeblino. En par Neftin-nogavic lahko nosimo najmanj petkrat tako dolgo kot navadne volnene nogavice, poleg tega pa imajo tudi to prednost, da so najbolj poceni in nošnja zelo prijetna.

Kadar se boste prvič namenili k nakupu nogavic, kupite vsaj za poskušnjo eden ali dva para teh Neftin-nogavic angleškega izvora, pa boste v kratkem času z radostjo konstatirali, da se Vam noge nič več ne znoje, da so se Vam živci v nogah utrdili, okrepili in osvežili, da Vam je hoja lahka, elastična ter da se ne utrudite tako hitro kadar hodite.

Neftin-nogavice nosijo angleški, francoski, nemški, avstrijski in drugi vojaki, žandarji, stražniki, financarji, železničarji, gozdarji, športarji, kakor tudi večina ostalih privatnih oseb. Vsem tem so se te nogavice silno priljubile, ker so v resnici zelo koristne.

En par moških angleških Neftin-nogavic stane Din 35.—, ženskih Din 45.—, športnih za športne hlače Din 60.—. Za poštino se plača posebej Din 5.—.

Priporočamo, da se istočasno z naročilom pošlje vnaprej tudi denar, ker s pošiljanjem po povzetju nastanejo samo nepotrebni stroški in s tem se blago samo podraži.

Vsak par se pošlje v posebni škatlji z navodilom za uporabo, originalno zaviti in plombiran.

»COMMERCIA«

TRGOVAČKO PODUZEČE

OSIJEK I., VIJEČNIČKI TRG.

Edino jugoslovansko zastopstvo in skladišče Neftin-nogavic.

Prosimo, da nam pri naročilu navedete samo dolgotost noge od pete do konca prstov.

Tovarniška prodaja narejenih oblek znamke

„TIVAR“

po originalnih tovarniških cenah in sicer:

za fante od Din 110.—, za dečke od Din 190.—, za odrasle vsake velikosti od Din 290.—, kamgarn obleke za odrasle od Din 490.—, športne obleke od Din 360.—, suknene hlače od Din 89.— naprej, jahalne hlače, volneni struki Din 160.—, Ranglani Din 600.—, izvrstna izdelava. Cene brez konkurence!

Samoprodaja „TIVAR“ oblek

Ivan Kos, d. z. o. z.

Ljubljana, Sv. Petra c. 23 in

„VII. Celovška cesta 63

Zahtevajte posod

CHABES

Pazite na znamko

„ORIGINAL CHABES“

ki se nahaja na vsaki steklenici!

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren-tih.

Naj takoj javijo

svoje natančne naslove one osebe, katere žele, da jih naučimo lepo, čisto in lahko domačo obrt, pa da si s tem pridobe stalen in posebno dobičkanosen postranski zaslužek. Javijo se naj samo oni, kateri razpolagajo z vsoto najmanj Din 3650.—, da si lahko nabavijo za to potreben stroj. Pouk je brezplačen, zaslužek 10—12 Din na uro. Material za izdelavo dajemo mi. Poleg za privatna naročila more vsakdo izdelovati tudi za našo trdtko, ker mi smo pripravljeni vsak čas v gotovem denarju prevzeti vsakršno količino izdelane robe, za kar jamčimo tudi pismeno. Za odgovor priložite znamko.

GRAUERT

TVORNICA STROJEVA D. D.

GENERALNO ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE

OSIJEK I.

KREŽMINA ULICA 13.

Josip Rozman

Izdelovanje in eksport

pristnih kranjskih klobas

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 85

(Nasproti Pollakove tovarne.)

Želite dober kruh in fino pecivo?

Kupujte le v pekarni

Andrej Dolinar

LJUBLJANA

Bohoričeva ulica 1

in Kette Murnova c. 2

Svetujemo Vam

Puch kolesa

Najstarejša in najboljša znamka! Dobi se po ugodni ceni in tudi na obroke pri trrdki

Ign. Vok, Ljubljana

Tavčarjeva ul. 7. - Podružnica: Novo mesto

ORIENT

družba z ome. zavezo, Ljubljana

Tvornice suhih in oljnatih barv ter firneža in steklarskega kleja. Velika zaloga slikarskih in pleskarskih potrebščin, študijskih in umetniških tempera ter šolskih barv. Tuši, paste, čopiči in stojala za slikarje in risarje v največji izbiri in po najnižjih cenah.

Prodajalna:

Dunajska c. 14, Ljubljana